

Minister
Zdrowia

DSW.055.3.2024.PJ
Warszawa, 09 grudnia 2024

W odpowiedzi na wystosowaną do Prezesa Rady Ministrów i przekazaną według kompetencji do Ministerstwa Zdrowia petycję z dnia 19 listopada 2024 r. w sprawie *działań, które ograniczą negatywne konsekwencje kryzysu kadrowego pielęgniarek i położnych oraz obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych* proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Ministerstwo Zdrowia podejmuje działania, które mają na celu zwiększenie liczby wykwalifikowanych pielęgniarek w systemie ochrony zdrowia oraz zachęcenie do podejmowania kształcenia przygotowującego do wykonywania tego zawodu. Wprowadzane są rozwiązania systemowe ukierunkowane na rozwój kompetencji i uprawnień zawodowych pielęgniarek, co przyczynia się do większej samodzielności zawodowej, ale też większej odpowiedzialności. W celu wzmocnienia roli pielęgniarek w systemie opieki zdrowotnej wprowadzone zostały zmiany do standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu pielęgniarki, mające na celu upracticznienie kształcenia tak, aby było dostosowane do aktualnych potrzeb rynku pracy. Nowy standard wejdzie w życie od roku akademickiego 2025/2026.

Ministerstwo Zdrowia wspiera także rozwój zawodowy pielęgniarek i położnych poprzez dofinansowanie szkoleń specjalizacyjnych. W tym roku zaplanowano na ten cel 10 mln zł. W ramach REACT-EU dla obszaru zdrowia samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych realizował projekt pozakonkursowy pn. „Wsparcie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych”, w ramach którego przewidziane było wsparcie finansowe kursów kwalifikacyjnych i kursów specjalistycznych dla pielęgniarek i położnych na kwotę ponad 112 mln zł. Wsparcie w tym zakresie planowane jest w kolejnych latach. W ramach środków europejskich zaplanowano wsparcie dla pielęgniarek i położnych w zakresie dofinansowania innych niż specjalizacje form kształcenia podyplomowego – Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – FERS.

Dzięki działaniom podjętym przez rząd Premiera Donalda Tuska Komisja Europejska odblokowała dla Polski środki z Krajowego Planu Odbudowy. W ramach KPO realizowany jest m. in. „System zachęt do podejmowania i kontynuowania studiów na wybranych kierunkach medycznych oraz podjęcia zatrudnienia w zawodzie na lata 2022–2026”, w ramach którego przyznano stypendia oraz bezzwrotne wsparcie dla studentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. Wsparcie to będzie kontynuowane w kolejnych edycjach.

Planowane jest również uruchomienie mentoringu dla studentów i absolwentów kierunku pielęgniarstwo i położnictwo. Powyższe wsparcie realizowane jest zgodnie z przepisami uchwały Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2022 r. (M.P. z 16.12.2022 r., poz. 1237) zmienionej w dniu 16 maja 2024 r. (M.P. z 2024 r. poz. 267), polityce publicznej pn. „System zachęt do podejmowania i kontynuowania studiów na wybranych kierunkach medycznych oraz podjęcia zatrudnienia w zawodzie na lata 2022–2026”.

Trwają prace nad projektem nowelizacji ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej. Ujęto w nim m.in. kwestie związane z dookreśleniem poziomów kompetencyjnych w zawodach pielęgniarki i położnej.

Wprowadzane będą też zmiany w obszarze kształcenia podyplomowego, co docelowo zapewni pielęgniarkom i położnym łatwiejszy dostęp do prowadzenia działalności naukowej, dydaktycznej oraz uczestnictwa w inicjowaniu i wspólnym prowadzeniu badań naukowych, a także ułatwi wymianę doświadczeń przedstawicieli wszystkich zawodów medycznych.

Dotychczasowe działania podejmowane przez Ministerstwo Zdrowia mają pozytywny wpływ na zwiększenie zainteresowania młodych osób podejmowaniem kształcenia, a tym samym sukcesywny wzrost liczby pielęgniarek zatrudnionych w systemie ochrony zdrowia. Wzrasta liczba uczelni posiadających akredytację Ministra Zdrowia do prowadzenia kształcenia na kierunku pielęgniarstwo na poziomie pierwszego stopnia oraz zwiększa się także liczba studentów na kierunku pielęgniarstwo I stopnia. Według danych Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych, prowadzonego przez Naczelną Radę Pielęgniarek i Położnych, systematycznie wzrasta liczba pielęgniarek aktywnych zawodowo.

Kwestia warunków zatrudnienia pielęgniarek i położnych pozostaje w ścisłym powiązaniu z systemowymi regulacjami organizującymi funkcjonowanie ochrony zdrowia. Aktualnie w Ministerstwie Zdrowia trwają prace związane z realizacją reformy szpitalnictwa i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, mające na celu wypracowanie mechanizmów umożliwiających stworzenie nowych warunków prawno-organizacyjnych do odwrócenia piramidy świadczeń, w tym także uelastycznienia procesu zarządzania kadrą medyczną z uwzględnieniem przesunięcia niezbędnych zasobów kadrowych w obszary o największych deficytach kadrowych lub rozszerzeniu wymaganego wachlarza kompetencji personelu medycznego, celem dopuszczenia do realizacji świadczeń osób o innych lub komplementarnych kwalifikacjach.

Planowane zmiany wiążą się z transformacją systemu szpitalnego, których elementem może okazać się modyfikacja warunków m.in. dla personelu medycznego niezbędnego do realizacji poszczególnych świadczeń gwarantowanych w procesie przenoszenia ciężaru realizacji świadczeń z lecznictwa szpitalnego do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz podstawowej opieki zdrowotnej, co powinno doprowadzić do efektywniejszego zarządzania zasobami posiadanymi przez podmioty lecznicze jak i zwiększenia dostępności do świadczeń.

Oczekiwanym wynikiem prowadzonych w Ministerstwie Zdrowia prac będzie zmiana struktury udzielanych świadczeń na korzyść trybu ambulatoryjnego, a jednocześnie koszty opieki powinny zostać zredukowane poprzez wyeliminowanie bodźców do wykonania badań diagnostycznych i leczniczych o charakterze ambulatoryjnym w ramach świadczeń szpitalnych. Zwiększy się też dostępność do świadczeń opieki zdrowotnej i poprawi się sytuacja grup szczególnie wrażliwych. W procesie tym możliwe będzie określenie nowych minimalnych warunków realizacji świadczeń, także w zakresie personelu medycznego niezbędnego do realizacji tych świadczeń.

Odnosząc się natomiast do kwestii zagwarantowania pracodawcom środków finansowych, informuję, że Ministerstwo Zdrowia wspólnie z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz Agencją Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, systematycznie podejmuje działania mające na celu poprawę sytuacji finansowej podmiotów leczniczych.

W 2024 r. zostały podjęte następujące działania:

- Decyzją Minister Zdrowia Narodowy Fundusz Zdrowia otrzymał wyższą dotację celem sfinansowania świadczeń gwarantowanych, w tym w nielimitowanych zakresach świadczeń
- łączne zwiększenie środków przeznaczonych na zwiększenie dotacji podmiotowej dla NFZ na 2024 r. wyniosło dotychczas blisko 4 mld zł.
- Zidentyfikowane w części 83 – Rezerwy celowe naturalne oszczędności powstałe w związku z upływem ustawowego terminu ich podziału, pozwoliły na przekierowanie tych środków do części 46 – Zdrowie i zwiększenie planu wydatków w tej części o 1,2 mld zł z przeznaczeniem na dotację podmiotową dla Narodowego Funduszu Zdrowia, umożliwiającą dalsze sfinansowanie nadwykonań za III kwartał 2024 r.
- Dyrektorzy Oddziałów Wojewódzkich NFZ rozliczyli i sfinansowali świadczenia opieki zdrowotnej udzielone w 2023 r. ponad limit umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej – zabezpieczono w tym celu środki finansowe w kwocie 2 237 597 tys. zł.
- Minister Finansów wyemitował i przekazał NFZ obligacje skarbowe o wartości 3 mld zł z przeznaczeniem na konkretne obszary świadczeń, tj. leczenie onkologiczne i diagnostykę onkologiczną dzieci i dorosłych, psychiatrię dziecięcą, leczenie i diagnostykę chorób rzadkich dzieci.
- Dyrektorzy Oddziałów Wojewódzkich NFZ przedstawili świadczeniodawcom aneksy do umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej implementujące wariant nr 3 rekomendacji Nr 48/2024 z dnia 24 maja 2024 r. Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w sprawie zmiany sposobu lub poziomu finansowania świadczeń opieki zdrowotnej. W efekcie niniejszego procesu aneksowaniem objęto 35 687 umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zwiększając ich wartość na II półrocze 2024 r. o 7 856 969 981,23 zł.

W kwestii ustawowego regulowania minimalnych gwarantowanych poziomów wynagrodzeń zasadniczych pracowników medycznych i okołomedycznych zatrudnionych w podmiotach leczniczych należy wskazać, że obowiązują przepisy ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139). W ustawie zawarty został mechanizm waloryzacyjny polegający na powiązaniu gwarantowanych poziomów najniższych wynagrodzeń zasadniczych z kwotą przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej z rok poprzedni ogłaszaną w komunikacie Prezesa GUS. Podwyżki wynikają zatem ze wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej i są należne od 1 lipca każdego roku. Przypomnieć trzeba, że w 2023 r. podwyżki płac zasadniczych wyniosły 12%, a w roku 2024 – 12,75%. Od podwyższonych kwot wynagrodzeń zasadniczych naliczane są wyższe dodatki do wynagrodzenia: np. dodatek stażowy, dodatki za pracę w nocy lub święta. Przywołany obowiązujący corocznie mechanizm waloryzacyjny skutkuje kolejnym znaczącym wzrostem wynagrodzeń od lipca 2025 r.

Ponadto zwracam uwagę, że przywołany w Petycji obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych jest obecnie przedmiotem prac Sejmu RP i decyzje w tej sprawie leżą w zakresie kompetencji Parlamentu oraz Prezydenta RP.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Jerzy Szafranowicz
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości: Pan Minister Jan Grabiec, Minister – Członek Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (do sprawy: BPRM.512.10.9.2024)